Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0820U100306

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-10-2020

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скиба Ганна Олександрівна

2. Skyba Hanna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 23-10-2020

Спеціальність за освітою: Мова та література (англійська)

Місце роботи здобувача: Комунальний заклад вищої освіти "Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія" Запорізької обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 22133718

Місцезнаходження: вул. Наукового містечка, 59, м. Запоріжжя, Запорізький р-н., Запорізька обл., 69017, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 18.053.007

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Мелітопольський р-н., Запорізька обл., 72312, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125237

Місцезнаходження: вул. Гетьманська, 20, м. Мелітополь, Мелітопольський р-н., Запорізька обл., 72312, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 14.25.05

Тема дисертації:

1. Формування міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти.

2. Formation of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education.

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячено актуальній проблемі формування міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти. Уперше виокремлено особливості формування навичок міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти засобами актуалізації когнітивного, мотиваційного, емоційно-комунікативного та поведінкового компонентів міжособистісного спілкування; розширено уявлення про міжособистісне спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти засобами висвітлення декількох методологічних підходів: екзистенційного, системного й діяльнісного, аксіологічного та особистісного сутність поняття «формування

міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти» як багаторівневої системи взаємопов'язаних та цілеспрямованих організаційних вправ; дістали подальшого розвитку засоби педагогічного супроводу інклюзивної форми навчання шляхом створення методики формування міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти. У процесі дослідження проаналізовано й узагальнено законодавчі та нормативні документи, що регулюють освітній процес у закладах загальної середньої освіти в умовах інклюзивної освіти; психолого-педагогічну та навчально-методичну літературу тощо. Формування міжособистісного спілкування тлумачимо як цілеспрямований та довготривалий процес, тісно взаємопов'язаний із поняттями «особистість», «комунікація», «міжособистісні взаємини», «міжособистісний конфлікт» та ін. Визначено основні труднощі та суперечності, які заважають ефективному формуванню навичок міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти. Із метою усунення зазначених труднощів та суперечностей розроблено експериментальну методику формування міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти. В основу цієї методики покладено загальні дидактичні принципи: принцип науковості, системності й послідовності, зв'язку з життям, природовідповідності, індивідуалізації, активності учня, наочності. Із метою перевірки ефективності розробленої методики було проведено педагогічний експеримент. Експеримент тривав два роки та відбувався у три етапи: констатувальний, формувальний та контрольний етапи. Для перевірки ефективності запропонованої методики формування міжособистісного спілкування учнів було поділено на дві групи: експериментальну та контрольну. Перед початком експерименту було розроблено критерії, показники та визначено рівні сформованості міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти. До показників сформованості мотиваційного критерію відносимо: бажання дитини спілкуватися з іншими учнями в класі, зацікавленість темами спілкування та наполегливість у навчанні усного мовлення. Показниками сформованості когнітивного критерію є усвідомлення, що спілкування необхідне всім учням, навіть тим, які здаються на перший погляд замкненими, знанням про особливості міжособистісної взаємодії з дітьми, що мають особливі освітні потреби та знанням правил усного спілкування, зокрема жестів, міміки, рухів тіла. Сформованість емоційно-комунікативного критерію визначається здатністю до співпереживання, вмінням вести діалог та виражати емоції у прийнятний спосіб, делікатністю та дружнім ставленням до кожного учасника міжособистісного спілкування, проявом привітності в спілкуванні у групі з двох-трьох осіб. Поведінковий критерій вважається сформованим, якщо дитина виявляє готовність до спонтанного залучення в бесіду, вміє володіти собою під час бесіди та вміє оцінювати свою поведінку й поведінку іншої людини під час бесіди. На констатувальному етапі дослідження шляхом анкетування та спостережень було проведено первинну діагностику сформованості навичок міжособистісного спілкування учнів. Результати діагностування вказали на низький (когнітивний та поведінковий критерії) та середній (емоційно-комунікативний критерій) рівні сформованості міжособистісного спілкування учнів як у контрольній, так і в експериментальній групах. Кількість дітей, які відповідально та з розумінням ставляться до процесу спілкування з дітьми, що мають особливі освітні потреби – обмежена. На етапі формувального експерименту відбулося цілісне включення учнів початкової школи в процес розвитку міжособистісної компетенції та навичок міжособистісного спілкування. Завдання формувального експерименту були спрямовані на розробку спеціального змісту, форм і методів розвитку міжособистісної компетенції взагалі та міжособистісного спілкування учнів початкової школи в умовах інклюзивної освіти зокрема. За результатами формувального експерименту доведено ефективність методики формування міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти. Дисертаційне дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми формування міжособистісного спілкування учнів молодшого шкільного віку в умовах інклюзивної освіти.

2. Thesis research is dedicated to the topical problem of the formation of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education. The scientific novelty of the research results obtained is as follows: for the first time ever the special aspects of the development of skills of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education by means of the formation of the cognitive,

motivational, emotional and communication and behavioral components of interpersonal communication were shown; the following idea was extended the idea of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education by means of interpretation of several methodological approaches: existentialistic, systemic and activity, axiological and personal; the essence of the idea of the formation of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education as the complex system of the inter-related and goal-oriented organizational exercises; the following was further developed means of the pedagogical support of the inclusive form of study through creation of the methods of the formation of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education. The author analyzed in the course of research the legislative and regulatory documents regulating the educational process at the general secondary education establishments under conditions of inclusive education etc. The interpersonal communication formation shall be interpreted as the goal-oriented and long-term process which is closely related to the terms of “personality”, “communication”, “interpersonal relationships”, “interpersonal conflict” etc. The key difficulties and inconsistencies preventing from the efficient development of skills of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education were determined. The experimental methods of the formation of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education were developed for the purpose of elimination of the abovementioned difficulties and inconsistencies. The indicators of the motivational criterion formedness include child’s desire to communicate with other pupils in the form; interest in communication topics and constancy to spoken language learning. The indicators of the cognitive criterion formedness include the understanding that communication is necessary for all pupils, even for those who seem to be persons of saturnine temper at first thought; the knowledge of the special aspects of interpersonal communication with children who have special educational needs, and the knowledge of the verbal communication rules, in particular, gestures, facial expression and body movements. The emotional and communication criterion formedness shall be determined by the empathy; the ability to conduct a dialogue and to express emotions in the appropriate way; the graciousness and friendliness to each participant of interpersonal communication; the expression of amiability during communication in group consisting of two or three persons. The behavioral criterion is considered to be formed when child expresses his/her readiness to the spontaneous involvement into conversation; when he/she is able to control his/her feelings during conversation and is able to assess his/her behavior and the other person’s behavior during conversation. The initial diagnostics of the formedness of skills of interpersonal communication of pupils was performed at the identifying stage of research by means of survey and observations. The diagnosis pointed to low (cognitive and behavioral criteria) and average (emotional and communication criterion) levels of the formedness of interpersonal communication of pupils both in control and experimental groups. There is restricted number of children who understand and take care of the process of communication with children who have special educational needs. At the same time, the diagnosis enabled to maintain that almost all children manifest a desire to communicate at the interpersonal level (being illustrative of rather high level of the motivational criterion formedness). So, the efficiency of the methods of the formation of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education was proved on the basis of the results of the educational experiment. Thesis research does not cover all aspects of the problem of the formation of interpersonal communication of pupils of primary school age under conditions of inclusive education.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Юлія Михайлівна

2. Shevchenko Yuliia

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скриль Оксана Іванівна

2. Skryl Oksana

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яковлєва Вікторія Анатоліївна

2. Iakovlieva Viktoriia Anatoliyivna

Кваліфікація: д. пед. н., 13.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чорна Вікторія Володимирівна

2. Chorna Viktoriya Volodymyrivna

Кваліфікація: к. пед. н., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ляпунова Валентина Анатоліївна

2. Lyapunova Valentina Anatolyevna

Кваліфікація: к.пед.н., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Коробченко Ангеліна Анатоліївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Коробченко Ангеліна Анатоліївна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.